

PRVA FORENZIČKA OBDUKCIJA NAD SRBIJOM

Vladimir Gajić i Marijana Jevđić
Zavod za hitnu medicinsku pomoć Kragujevac, Srbija

SAŽETAK

Rudolf Arčibald Rajs (Rodolphe Archibald Reiss) je jedan od prvih, svetski priznatih, forenzičkih eksperata. Spada u pionire kriminalističke nauke i forenzičke medicine, uvodeći fotografiju kao neophodno sredstvo medicinske forenzike. Rođen je 8. jula 1875. godine u nemačkoj pokrajini Baden. Osnovnu i srednju školu je završio u Nemačkoj, a zatim odlazi na studije u romanski kanton Vo u Švajcarskoj. Fakultet je završio 1897.godine, stekavši zvanje doktora hemije. Po završetku fakulteta radi kao asistent na univerzitetu u Lozani, gde stiče titulu docenta. Godine 1906. postaje redovan profesor kriminalistike. Godine 1914. na poziv srpske vlade dolazi u Srbiju gde istražuje Austro-Ugarske, Nemačke i Bugarske zločine nad civilima, posle čega je objavio čuveni "Report". U njemu forenzički precizno opisuje masakre na 192 strane, koje je potkrepio obiljem fotografija sa terena. Sa srpskom vojskom je prešao Albaniju, a bio je i na solunskom frontu. Godine 1918. je sa Moravskom divizijom ušao u oslobođeni Beograd. Bio je član srpske delegacije na mirovnim pregovorima u Parizu. Posle Prvog svetskog rata živeo je u vili "Dobro polje" u Beogradu. Pred kraj života objavio je ratni dnevnik pod naslovom "Šta sam video i proživio u velikim danima". Umro je 8. avgusta 1929. godine u Beogradu. 65 godina posle njegove smrti je objavljeno njegovo posmrtno zaveštanje "Čujte, Srbi, čuvajte se sebe", koje predstavlja svedočanstvo Arčibalda Rajsa o tom vremenu. Priča je u toj meri lična što se Arčibald Rajs našao u jednoj maloj razdaljini između svoje životne sreće i svoje najveće nesreće. Sreća se ogleda u tome što je u toku Prvog svetskog rata, kako kaže, prepoznao jedan ceo narod i prisvojio ga. Opredelio se da živi u Srbiji i Prvi svetski rat provede sa srpskom vojskom, da posle ostane u Srbiji iz ljubavi prema srpskom narodu. Bila je to i velika nesreća, pošto je postao svedok velikih nepravilnosti u kojima se srpski narod našao deset godina posle rata. Tada je i napisao svoju ispovest koja se može nazvati zapisnikom sa prve obdukcije nad Srbijom.

Ključne reči: Arčibald Rajs, forenzička medicina,